

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie A. P. skazanego z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt 3 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i in. oraz K. Z. skazanego z art. 148 § 2 pkt 3 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 18 kwietnia 2025 r.

wniosku obrońcy skazanego K. Z.

o wyłączenie sędziego Anny Dziergawki od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Adama Rocha od udziału w sprawie II KK 41/25,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

postanowił

**wyłączyć sędziego Annę Dziergawkę od rozpoznania wniosku
o wyłączenie sędziego Adama Rocha od udziału w sprawie Sądu
Najwyższego o sygn. akt II KK 41/25.**

UZASADNIENIE

W dniu 30 stycznia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęły kasacje obrońców skazanych A. P. i K. Z. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 czerwca 2024 r., sygn. akt II AKa 22/24. Jednym z zarzutów podniesionych w kasacji było uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., związane z udziałem w składzie orzekającym Sądu odwoławczego osób powołanych na urząd sędziego tego Sądu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami

ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3).

Kasacja ta, zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt II KK 41/25 i zarządzeniem osoby pełniącej funkcję Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracami Izby Karnej z dnia 5 lutego 2025 r. przydzielona do referatu sędziego Adama Rocha.

W dniu 7 marca 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego K. Z. o wyłączenie od orzekania w przedmiotowej sprawie sędziego Adama Rocha. Uzasadniając wniosek jego autor odwołał się do trybu powołania Adama Rocha na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r. wskazując, że rozpoznanie sprawy przez tego sędziego będzie skutkowało – zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-410-1/20 – bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wniosek ten zarządzeniem z dnia 13 marca 2025 r. przydzielono do rozpoznania sędziemu Markowi Siwkowi.

W dniu 20 marca 2025 r. obrońca skazanego K. Z. złożył wniosek o wyłączenie – od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Adama Rocha od udziału w sprawie II KK 41/24 – sędziego Marka Siwka.

Po uwzględnieniu tego wniosku postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2025 r., (KRI 910), wniosek o wyłączenie sędziego Adama Rocha od udziału w sprawie II KK 41/25, przydzielono – zarządzeniem z dnia 2 kwietnia 2025 r. – do rozpoznania sędziemu Annie Dziergawce.

W dniu 3 kwietnia 2025 r. ten sam obrońca złożył kolejny wniosek oparty o treść art. 41 § 1 k.p.k., o wyłączenie sędziego Anny Dziergawki. Uzasadniając wniosek obrońca odwołał do mającej moc zasady prawnej uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2 poz. 7), a w szczególności do jej pkt. 1. Wskazał nadto, że zgodnie z pkt. 5 uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22) „wniosek o wyłączenie ze składu sądu powszechnego osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP na wniosek

Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., nie może być rozpoznawany przez sąd mający w swoim składzie takiego sędziego; w przeciwnym wypadku dojdzie do sytuacji objętej zakazem *nemo iudex in causa sua*”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożony przez obrońcę skazanego K. Z. wniosek – o wyłączenie sędziego Anny Dziergawki od rozpoznania wniosku o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy zawisłej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt II KK 41/25 sędziego Adama Rocha – jest zasadny.

Sąd Najwyższy w tym składzie w całej rozciągłości podziela pogląd wyrażony w tej sprawie już we wcześniejszym postanowieniu z dnia 27 marca 2025 r., (KRI 910) oraz wspierającą go argumentację, która doprowadziła ten Sąd do wyłączenia sędziego Marka Siwka od rozpoznania wniosku o wyłączenie od udziału w sprawie kasacyjnej sędziego Adama Rocha. Z uwagi na tożsamy tryb powołania sędziego Anny Dziergawki na urząd sędziego Sądu Najwyższego, jak wyłączonego – właśnie z tego względu – w trybie art. 41 § 1 k.p.k. sędziego Marka Siwka, istnieją identyczne powody wydania obecnego rozstrzygnięcia, w związku z tym nie zachodzi konieczność ponownego powoływania tej samej motywacji jak w przywołanym, wcześniejszym orzeczeniu.

Nie ulega też wątpliwości, że orzekanie przez sędziog Annę Dziergawkę w przedmiocie wyłączenia po udziału w sprawie kasacyjnej sędziego Adama Rocha, również powołanego w tym samym trybie i co więcej w sytuacji, gdy pod adresem wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie podniesiony został m.in. zarzut uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z uwagi na udział w składzie orzekającym osób powołanych na urząd sędziego sądu powszechnego w tym samym, niekonstytucyjnym trybie, a więc na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy o KRS z 2017 r., nie tylko pozwala na powzięcie wątpliwości co do zachowania przez sędziog Annę Dziergawkę bezstronności w tej konkretnej sprawie (*iudex suspectus*), lecz wręcz powinno skutkować jej wyłączeniem *ex lege* na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

Ratio legis art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. jest czytelne i – w myśl zasady *nemo iudex indoneus in propria causa* – sprowadza się do odsunięcia od sprawy sędziego, w

sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i obowiązków. Nie chodzi przy tym jedynie o te ewidentne przypadki, gdy sędzia jest stroną procesową, które *ex definitione* ma interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu, ale o każdy przypadek, gdy sprawa dotyczy sędziego bezpośrednio (zob. J. Kosonoga (w:) R. A. Stefański S. Zabłocki (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz do art. 1 – 166, Warszawa 2017, tom I, s. 550). Trudno o bardziej jednoznaczny przykład tego rodzaju sytuacji niż ten, w którym sędzia Sądu Najwyższego powołany w niekonstytucyjnym trybie, ma oceniać możliwość orzekania w przedmiocie wyłączenia od rozpoznania kasacji sędziego także w tym trybie powołanego i to dodatkowo w sytuacji podniesienia w nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzutu wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z uwagi na udział w składzie orzekającym Sądu drugiej instancji osób powołanych również z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa nie będącej organem tożsamym z tym, który przewidziany jest w art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skoro, pomimo rzucających się w oczy okoliczności, o których mowa wyżej, ani osoba pełniąca funkcję Prezesa Sądu Najwyższego kierująca pracami Izby karnej nie uznała za celowe wdrożenie procedury wyłączającej z mocy prawa sędziego Anny Dziergawki, a wręcz ją sama do rozpoznania złożonego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosku wyznaczyła, ani też sama sędzia nie złożyła oświadczenia o jakim mowa w art. 42 § 2 k.p.k., chociaż wcześniej inni sędziowie wnioski oparte przynajmniej o przepis art. 41 § 1 k.p.k. składali (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 kwietnia 2022 r., IV KO 100/22 [na wniosek sędziego Igora Zgolińskiego]; z dnia 19 maja 2022 r., V KO 38/22, z dnia 7 lipca 2022 r., V KO 60/22 i z dnia 9 sierpnia 2022 r., I KO 73/22 [na wnioski sędziego Antoniego Bojańczyka]; z dnia 29 marca 2022 r., II KO 27/22, z dnia 9 czerwca 2022 r., IV KO 49/22, z dnia 14 czerwca 2022 r., I KO 59/22 i z dnia 15 czerwca 2022 r., V KO 22/22 [na wnioski sędziego Marka Motuka]; z dnia 28 lipca 2022 r., IV KO 88/22 i z dnia 9 sierpnia 2022 r., I KO 73/22 [na wnioski sędziego Pawła Kołodziejskiego]), jej wyłączenie w trybie art. 41 § 1 k.p.k. stało się wręcz koniecznością.

Uwzględniając całokształt rozważań poczynionych w niniejszym uzasadnieniu postanowiono jak na wstępie.

[SOP]

[r.g.]